

Пам'ятка для батьків дітей з особливими потребами

1. *Застерігаємо батьків від* виховних помилок, таких як «змагання», «навчання для навчання».

2. *Уникайте духу змагання.* Кожна дитина, особливо з порушеннями розвитку, неповторна. Якщо увесь час порівнювати досягнення її та інших дітей, то можна і не помітити успіхів, які вона робить, і впасти в песимізм. Тим часом ці невеличкі успіхи дуже важливі для її подальшого розвитку. Буває і так, що протягом якогось часу у дитини немає помітних зрушень, а потім «раптово» відбувається стрибок, що, звичайно, є результатом наполегливої праці дорослих.

3. *Виховання дитини* – робота творча, і якими б посібниками батьки не користувались, їм потрібно зорієнтуватися у тому, що конкретна дитина вміє, а чого їй ще треба навчитися. Використовуючи для цього численні дидактичні ігри, дуже важливо обрати такі, які справлятимуть розливальну дію.

Якщо завдання надто легке, то дитина виконає його без сторонньої допомоги і, можливо, втратить до нього інтерес. Надто важке завдання вона не виконає навіть зі сторонньою допомогою і не повторить після того, як його виконання продемонструє хтось інший. Важке завдання теж не викликає інтересу, дитина просто не розуміє, чого від неї хочуть. Добре, коли дитина розв'язує завдання, користуючись допомогою дорослого, а потім може перейти і до самостійної роботи. У таких випадках дитина просить дати їй можливість ще раз повторити те, що вона зуміла зробити сама. Отже, заняття її зацікавило, а це означає, що шлях до розвитку відкритий.

4. *Розвивати через гру та спілкування.* Дбаючи про розвиток дітей, дорослі вважають справжніми розливальними заняттями тільки такі, які проводять у садочку. Вони беруться вивчати вірші, букви, цифри, писати палички. Ці хибні погляди міцно тримаються у свідомості багатьох батьків.

Гратися цікаво допомагають різні іграшки: пірамідки, матрешки, кольорові кубики, брусочки різного розміру, мозаїка, деталі для конструювання (наголосимо, що дорогі, хитромудрі іграшки зовсім необов'язкові, бо своїми розвивальними можливостями вони поступаються різним простим предметам, які дитина може застосовувати по-різному). Так само для вправлення у розвитку просторового аналізу і синтезу зовсім необов'язково купувати дорогі «пазли», які, до речі, часто бувають занадто складними для дітей з відставанням у розвитку. Їх функцію з неменшим успіхом виконують різнокольорові листівки, розрізані на кілька частин. В міру розвитку вправності дитини можна добирати складніші малюнки і розрізати їх па більшу кількість деталей.

Багато цікавих дидактичних ігор можна організувати із зображенням різних предметів на окремих картках, групуючи їх різними способами наприклад: «Що для чого підходить?» Такі ігри підсумовують, систематизують досвід дитини, інтенсивно формують мислення: здатність аналізувати предмет, виокремлюючи в ньому різні ознаки порівнювати з іншими, узагальнювати, знаходити для групи предметів спільну назву. Можна об'єднувати їх попарно за функціональними зв'язками. Під час таких ігор дуже важливо, щоб дитина не тільки виконувала певні дії а й давала пояснення їм.

Отже, дбаючи **про розвиток дитини**, потрібно приділяти увагу її вмінню гратися, а саме: розширювати тематику гри та вчити дотримуватись умов та правил. Для цього дорослим потрібно частіше гратися з малюком, беручи ініціативу на себе як у виборі теми, так і в її розгортанні та регулюванні правилами. Наприклад, щоб дитина почала гратися у крамницю, вона повинна мати деякі уявлення про те, що там відбувається. Тому спочатку потрібно побувати у крамниці, звернути увагу малюка на те, що роблять продавці, касири, як до них звертаються відвідувачі крамниці, що вони купують. Повернувшись додому зі свіжими враженнями, можна починати гру. Хоч дорослий і бере на себе організацію гри, проте головне його завдання – збуджувати ініціативу дитини. Тому він повинен частіше звертатися до дитини із запитаннями, радитися про те, що будуть «продавати», хто виконуватиме ту чи іншу роль, що слугуватиме «грошиками» «чеками».

По-різному можна використати і прогулянку. Якщо кожний буде відпочивати наодинці, сам по собі, то ця картина може бути такою. Мама сидить на лаві за плетивом або читанням книжки і тільки час від часу поглядає на малого, щоб він не наробив шкоди та не заподіяв собі якоїсь біди. Якщо дитина добре розвинена, то вона в такому випадку знайде собі заняття в міру своїх можливостей, а її природна спостережливість частіше «штовхатиме» її прибігати до мами із запитаннями. *Пасивна ж дитина*, розвиток якої недостатній, може просидіти в кутку пісочника, одноманітно копаючи совочком, або, навпаки, бігатиме, чіплятиметься до інших дітей і не звертатиме уваги на все, що її оточує. Інша справа, коли на прогулянці дорослий і дитина разом відпочивають, спілкуються між собою, організовуючи сві

простір нових пізнань навколишнього оточення. Така прогулянка дасть незрівнянно більшу користь обом, бо вона буде наповнена сенсом життя, радістю спілкування.

За межами квартири дитина щодня потрапляє в багатобарвний та мінливий світ природи, і треба дбати, щоб знання про природу у малюка щодня поповнювалися та впорядковувалися. Це і знання про пори року (ознаки зими, весни, літа, осені), а також про різні рослини (квіти, дерева, ягоди, фрукти, овочі), тварини і птахи, про те, де вони живуть, чим харчуються. *Проте усі ці знання – не самоціль.* Не так уже й суттєво, які, наприклад, дерева знатиме дошкільник. Це завжди справа й уподобання дорослих і реальних навколишніх умов: десь ростуть ялини і берези, а десь – каштани та акації. Важливе інше – це вправляння у мисленні. Знайомлячись щодня з новим об'єктом, спостерігаючи його особливості та схожість з іншими, даючи йому назву, об'єднуючи в групу з однорідними предметами, дитина все це робить уперше разом з дорослим, за його дбайливої підтримки. Привертайте увагу малюка до різних предметів, розглядайте їх, супроводжуючи доступною розповіддю, поясненнями, розмовляйте з дитиною та підкріплюйте свою розповідь конкретними діями, безпосереднім сприйманням того, про що йдеться у розповіді.

